

BINA Center for Jewish Identity and Hebrew Culture
Daniel Centers for Progressive Judaism

Seminar Efal, Ramat Efal 52960 ISRAEL

Phone: +972-3-534-2513 Fax: +972-3-5346579

tikkunolam@bina.org.il http://www.tikkunolamisrael.org

תיקון עולם

Tikkun Olam
in Tel Aviv - Jaffa

זהות יהודית – זהות ישראלית: נוגדים או משלימים?
משה סמואלס, בינ"ה- המרכז ללימודי זהות יהודית ותרבות ישראלית

שלב ראשון: מיפוי זהות יהודית אישית, משבר הזהות היהודית בעידן הגלובלי –45 דק'

עזרים:

- חרוזים ב-10 צבעים שונים מחולקים בקערות X מספר המשתתפים
- חוט ניילון דק ארוך
- ברקו + מחשב + רמקולים
- סרטון: The Tribe
- מאמר מצולם: אניטה שפירא (נספח)

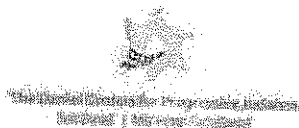
מטרות:

1. המשתתפים יכירו בגורמים החיצוניים שעיצבו את זהותם היהודית
2. המשתתפים יכירו בפער בין זהות יהודית בישראל לבין זו בתפוצות
3. המשתתפים יכירו באתגר למציאת מכנים משותפים ל-2 הקהילות להבטחת עתידנו המשותף.

מהלך הפעילות:

• החניכים יישאלו- מה גורם לך להזדהות כיהודי? (/מה עושה אותך יהודי?) בכדי לענות על השאלה עליהם לבחור חרוזים בצבעים שונים מהקערות שלפניהם, כאשר כל צבע מייצג תשובה אפשרית לשאלה. עליהם לבחור את שלושת התשובות שאיתן הם הכי מזדהים. התשובות האפשריות המוצעות הן:

- א. כחול = ישראל
- ב. תכלת = עברית
- ג. סגול = לאום
- ד. אדום = תרבות/פולקלור
- ה. ירוק = דת
- ו. כתום = היסטוריה/זכרון/נראטיב
- ז. צהוב= איך אחרים מגדירים אותי

BINA Center for Jewish Identity and Hebrew Culture
Daniel Centers for Progressive Judaism

Seminar Efal, Ramat Efal 52960 ISRAEL
Phone: +972-3-534-2513 Fax: +972-3-5346579
tikkunolam@bina.org.il http://www.tikkunolamisrael.org

תיקון עולם
Tikkun Olam
in Tel Aviv - Jaffa

ח. לבן = חינוך

ט. ורוד = משפחה/שבט/אתניות

י. שחור = ג'וקר

מעבירים את חוט הניילון בין כל המשתתפים בסבב. כל משתתף אומר את שמו, מהיכן הוא ומדוע בחר את החרוזים שבחר, בעודו משחיל אותם על חוט הניילון. תוך כדי הסבב או לאחריו על המנחה לתחקר כל משתתף יותר לעומק את הסיבות לבחירת החרוזים/תשובות הללו ולבקש מהם לפרט היות והנטייה היא לענות בסיסמאות ובסתמיות. כמו כן יש לעודד את יתר המשתתפים לחקור את בחירות עמיתיהם ולהגיב אליהם, אך מבלי להביע התנגדות או ביטול לבחירתם.

• ניתוח השרשרת הקבוצתית שהתקבלה. שאלות לתחקור:

א. איזה צבעים/תשובות שכיחים בשרשרת? מדוע?

ב. אילו נדירים או נעדרים? מדוע?

ג. כמה צבעים/תשובות נבחרו סה"כ?

ד. אם התשובות זהות ברובם והצבעים חוזרים על עצמם- מדוע זה כך לדעתכם?

ה. אם יש מגוון רחב מאוד של צבעים/תשובות- מדוע זה כך לדעתכם?

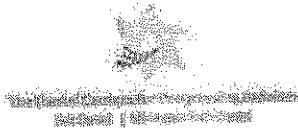
ו. מה ניתן להסיק מהשרשרת על הזהות היהודית של משתתפי הקבוצה?

ז. האם לדעתכם השרשרת מייצגת את זהותה של החברה היהודית בישראל?

• נערוך סבב שני של בחירת חרוזים. הפעם יתבקשו חברי המשלחת לבחור 3 חרוזים שיהודים בתפוצות היו בוחרים, ולהשחיל על חוט נוסף (מבלי להסביר). נערוך השוואה בין 2 השרשראות שהתקבלו (על בסיס השאלות מהתחקור הקודם)

• נקיים דיון: במה הם שונות/דומות? אם יש פער בין השרשראות- מה הסיבה לכך? האם יש קשר בין השרשראות הללו? איזו מהשרשראות "יותר יהודית"? האם יש לנו וליהדות התפוצות מכנים משותפים בהווה ועתיד משותף? ובינינו לבין עצמנו- יש כל כך הרבה מודלים אינדבידואליים של זהות יהודית שהוצגו כאן- האם יש לנו מכנים משותפים? מה היחס בין זהות יהודית לזהות ישראלית העולה מפעילות זו?

• בכדי להמחיש עוד יותר את משבר הזהות היהודית נציג את הסרטון "the Tribe" שמתייחס למשבר זהות יהודי ארה"ב לאור הגלובליזציה וההיטמעות בעולם המערבי, אך האם יתכן והוא רלוונטי גם לזהות היהודית שלנו בישראלים?

BINA Center for Jewish Identity and Hebrew Culture
Daniel Centers for Progressive Judaism

Seminar Efal, Ramat Efal 52960 ISRAEL
Phone: +972-3-534-2513 Fax: +972-3-5346579
tikkunolam@bina.org.il http://www.tikkunolamisrael.org

תיקון עולם
Tikkun Olam
in Tel Aviv - Jaffa

- א. לאחר תום מלחמת העולם חל פיחות במעמד האידיאולוגיות הלאומיות בכללן (קומוניזם, מרקסיזם, סוציאליזם, פאשיזם ושאר הלאומניות) להן יוחסה האחריות למלחמה ולזוועותיה.
- ב. במקומן, בהשפעת ארה"ב- המנצחת הגדולה של המלחמה- כלכלת השוק החופשי שלה, והיותה מדינת מהגרים ללא שורשים לאומיים מובהקים, התפתחה אידיאולוגיה פוסט מודרנית שמבטלת את האחריות והמחויבות למסגרות כובלות כלשהן ושמה את הפרט ורווחתו במוקד באופן בלעדי.
- ג. תופעת הפוסט-מודרנה הגיעה באיחור למדינה הציונית. זאת משום שבראשית ימיה, עד ששת הימים, הייתה תחת איום קיומי שדרש פרגמטיות לטפח את המחויבות האבסולוטית ללאום בכדי להבטיח את הישרדותה. לאחר ששת הימים נדמה כי האיום הוסר וחיוניות הלאומיות כתנאי קיומי הוחלשה, ובעיקר לאור משבר יום כיפור, החלה החברה להתעניין בפרט ולאמץ את הפוסט-מודרנה ששלטה בעולם.
- ד. הפוסט-ציונות, יציאה כנגד הלאומיות הישראלית במובהק, היא הביטוי החריף ביותר לפוסט-מודרנה בישראל.

סיכום ביניים: בעידן גלובאלי, פוסט-מודרני, מתקשה הישראלי המצוי לבסס זהות עשירה כוללת על נראטיב לאומי צר. לאור הנסיון המוצלח להמיר את עיקר זהותו מיהודי לישראלי, וצמצום עולמו התרבותי-רוחני כתוצאה מכך, הוא נותר קירח מכאן ומכאן.

דיון סיכום:

- כיצד ניתן לפתור את משבר הזהות הכפולה – הישראלית והיהודית?
- כיצד יכול הישראלי להיתרם מהזהות היהודית בתפוצות ומתהליכים עכשוויים המקיימים בה? (או אם תרצו- ממה אנחנו כשליחים יכולים להיתרם בבנין זהותנו במהלך השליחות, מה ניתן לייבא ארצה משם?) וכיצד הלאומיות הישראלית יכולה לחזק זהות יהודית בקרב הדור הזה ברחבי העולם (תגלית, מסע, שליחים למסגרות השונות)?
- האם וכיצד ניתן להעשיר את זהותנו הישראלית בעיקרה בסממנים ומרכיבים יהודיים בצורה אותנטית ונכונה? – הצגת בינ"ה כארגון שמנסה לעשות זאת ופריסת מערך הפעילות שלה כארגון. אילו דרכים נוספות ניתן להעלות?
- לסיכום: אנו נצבים בפני אתגר משמעותי ביותר בתולדותינו- זהותנו, היהודית והישראלית, מוטלת בפני ספקות רבים ובחוסר יציבות. שילוב בין 2 הזהויות הללו, שעד כה התקיימו במקביל, הוא הכרחי לחיזוק זהותנו האישית ועתידנו הקולקטיבי.

BINA Center for Jewish Identity and Hebrew Culture
Daniel Centers for Progressive Judaism

Seminar Efal, Ramat Efal 52960 ISRAEL
Phone: +972-3-534-2513 Fax: +972-3-5346579
tikkunolam@bina.org.il http://www.tikkunolamisrael.org

תיקון עולם
Tikkun Olam
in Tel Aviv - Jaffa

The Jewish People in the Age of Globalization

15 - Jun - 2006

Por: Anita Shapira

In an age of cultural sameness and where everything has been reduced to a commercial commodity, how is Jewish identity and Zionism affected by these challenges? The author outlines the issues of identity and culture in the 21st century.

In the past decade, a slew of new concepts have cropped up, refocusing attention on the question of Jewish identity in the 21st century: globalization, the clash of civilizations, the struggle between Western civilization and Islam. And amid all these, we find the Jewish people with, on the one hand, the State of Israel, a sovereign Jewish state caught up in the power struggle of international and Middle Eastern politics, and on the other hand, the Jewish Diaspora, under the sway of global processes for better or for worse.

What has globalization changed for the Jewish people? Is it a new situation in comparison with previous generations? Historian Simon Dubnow defined the Jewish people as an *am olam*, a people whose home is the entire world. In Hebrew, the term "*am olam*" connotes time as well as space: an eternal people that has managed to survive from antiquity to the modern world. The term came to emphasize the lack of a Jewish need for territory in order to sustain Jewish identity. In the 20th century, two other terms emerged that engaged Jews in conceptual systems striving for a supranational world: one was cosmopolitanism, the other internationalism.

The term "cosmopolitan" (citizen of the world) expressed the desire of many Jews to be free of a national identity and adopt instead a supranational citizenship. The term suggests the disintegration of the Jewish collective into isolated individuals, each navigating a separate course through the world. It says more about the non-Jewish world than about the Jewish world: the latent assumption is that the non-Jewish world has already shed national particularism and is ready to move on to a more advanced stage in human history, in which everyone will be able to find a place anywhere on earth. Before the collapse of the Eastern Bloc, Jews were sometimes accused of cosmopolitanism — that is, a lack of loyalty to the native country and ties to supranational frameworks, usually Jewish ones. The term "citizen of the world" had become a disreputable label, identified with a lack of homeland roots and targeting Jews.

In a world where Jews filled the role of outsiders, it was only natural for us to seek salvation in theories of universal redemption that cross national borders and states, abolish differences of religion and of origin, and predict the coming of a just kingdom on earth in which Jews would stop being foreign. These redemptive theories spoke of a universal human brotherhood, or at least in the name of a downtrodden brotherhood oppressed by rulers. Internationalism was a slogan aimed at the

